

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, per Casus practicos exposita, nunc quartò ab ipso Authore revisa ... & in 4. Tomulos sic divisa, ut pro libitu in duas aut 4. Partes commodè compingi possit

à Casu CIII. usque ad Casum CXVII. inclusivè exhibens Materiam de Sacramentis extremæ Unctionis, Ordinis & Matrimonii, item de Censuris

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1753

VD18 13475452-001

Casus CVI. De Proclamationibus, Benedictione Impedimentis Matrimonii in genere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39841

C A S U S C V I.

De proclamationibus, benedictione, & impedimentis Matrimonii in genere.

Terentius Pastor dubitat : 1. An proclamandi sint milites, vagi, quale peccatum sit proclamationes omittere, & quid de casu necessitati. 2. An debeant mediare dies feriales, vel an possit proclamatio fieri in die feriali, an repeti, si diu differatur matrimonium. 3. An fieri debeant in utraque parochiâ, quid si unus noviter advenerit, an in templis hæreticorum. 4. Ex quibus causis possit aut debeat dispensare Episcopus. 5. Quid si spectens ad diversas dioceses. 6. Qua sit obligatio impedimenta revelandi. 7. Quid si Parocho deferatur impedimentum ab uno vel de eo sit suspicio aut fama: quid si occultum impedimentum repelli non possint sine infamia, & Parochus illud probare non possit. 8. Vel illud intelligat in confessione. 9. Quid si dispensatum sit pro foro conscientie tantum, & ex post pastori deferatur. 10. Quid de benedictione nuptiarum. 11. An infideles conversi aut hæretici benedicti possint. 12. Cujus sit statuere impedimenta. 13. Quot sint prohibentia. 14. Quid de contrahente cum voto castitatis. 15. An teneatur ante consummatum matrimonium inire religionem. 16. Quid si contraxis cum voto religionis. 17. Quid si vo-

vo-

vovit conditionatè. 18. *Qua sint impedimenta dirimentia, an dirimant ignorata, & pro omni casu.*
 19. *An induci vel abrogari possint per consuetudinem.*
 20. *Qualiter peccet, qui contrahit sciens vel dubitans de impedimento.* 21. *Quid si sit ratio gravis, vel praesumptio pro impedimento, non verò contra.*
 22. *Quid si sit ratio probabilis pro & contra existentiam impedimenti.* 23. *Quid si Parochus immediatè ante nuptias advertat impedimentum.*
 24. *Quid si solum unus ex sponsis sciat impedimentum.* 25. *Vel uterque ignoret.* 26. *Aut Parochus dubitet, an monitio sit ob-vel profutura.* 27. 28. *Quid de matrimoniis haereticorum cum impedimento consanguinitatis, affinitatis, &c. apud ipsos non recepto.* 29. *An eiusmodi matrimonia sint licita.* 30. *An proles inde nate sint legitima.* Pro Resolut.

Q U A E R. I. Quid circa proclamationes ?

I. R. I. Ex praecipuo *Trid. sess. 24. c. 1.* Matrimonio praemitti debent tria banna seu proclamationes tribus diebus Dominicis, vel festis inter Missarum solemnia, à quâ lege non eximuntur milites, vagi, peregrini; antequam tamen proclamentur milites, debent exhibere testimonium Officialium, quòd careant impedimento, vagi & peregrini testimonium sui Ordinarii, quòd sint in statu libero, ut declaravit S. Congregatio Generalis Inquisitionis de Urbe anno 1632. Plura de vagis dicam, *Casu 110.*

2. Pastor ad proclamationes non procedat, nisi priùs de utriusque contrahentis libero consensu sibi bene constet, sciâtque certò sive ex propria scientia, sive ex testimonio fide dignorum, sponsum vel sponsam proclamandum vel proclamandam

dam esse de sua parochia : in quâlibet proclamatione debet moneri populus, ut si quis noverit aliquod consanguinitatis, affinitatis, cognationis spiritualis, aut aliud impedimentum, quod matrimonium contrahendum impediât, illud quamprimum denuntiare debeat : Si verò super proclamationibus ex justa causa petenda sit dispensatio, Pastoris erit apud notos & fide dignos diligenter indagare, num inter sponfos subsit aliquod impedimentum vel dubium de illo ; si constet nullum subesse impedimentum, pro remittendis proclamationibus supplicet Episcopo vel Vicario in spiritualibus generali ; denunciationes autem factas aut relaxatas notet in libro copulatorum ; ita Agenda Col. edita Anno 1720. pag. 188. ubi pag. 191. etiam exhibet formulare litterarum dimissoriarum, item supplicæ pro remittendis proclamationibus.

3. Denunciationes non requiruntur ad valorem, sed tantum ad licentiam ; pastor omittens omnes tres peccat mortaliter, etsi nulla adsit suspicio impedimenti, omittens unam tantum peccat venialiter, Sanchez. Barb. Pyrrhing. tit. 3. nu. 27. Schamb. ibid. num. 23. quia duæ denunciationes sufficientes sunt ad finem Tridentini ; imò si probabilis fuerit suspicio, matrimonium malitiosè impediri posse, ut loquitur Trid. l. c. & non detur recursus ad ordinarium, neque prudenter timeatur aliquod impedimentum, potest Parochus matrimonio assistere, & ante consummationem proclamationes supplere : quia præceptum Ecclesiæ non obligat cum tanto incommodo ; multò magis poterit Parochus in articulo mortis conjungere

F

con-

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. IV.

concubinarium cum concubina ad legitimandam prolem, si dispensatio in bannis expectari non possit, *Sanch. Tann. Boscop. s. d. 11. f. 10 Shmaltz. tit. nu. 42.*

2. 4. *March. Dicast. Gobat.* dicunt, non esse de præcepto, ut proclamationes fiant festis discontinuis, quia *Trid. l. cit.* tantum requirit, ut *fiant tribus festis diebus continuis*, sed ex communi mens Tridentini est, quod non debeant alii dies festivi in populo mediare, etsi mediare debeat saltem unus vel alter dies ferialis, ut populus habeat tempus inquirendi, & deferendi impedimentum, si quod subsit, idque præcipit Synodus Colonien- sis Anno 1662. de matrim. c. 353. ubi etiam prohibet, ne proclamationes fiant in die feriarum, quamvis adsit magnus populi concursus, quod cæteroquin, præsertim si ita habeat consuetudo, non improbant *Anton. à S. Spiritu, Bosco, Pyrre. n. 28. Krimer n. 691.* quia obtinetur finis Tridentini, qui est intimatio futuri matrimonii ad majorem partem populi.

5. Si intra quatuor menses post ultimam proclamationem non contrahatur matrimonium, debent proclamationes repeti, & ita declaratum esse testatur *Gallebart. hic c. 1. num. 3.* Quod Rituale Romanum & Agend. Colon. l. c. dicunt fieri debere, si intra duos menses non contrahatur.

6. Proclamationes fieri debent in Parochia utriusque sponsi, in qua actu habitant; si illis noviter advenerint, vel saltem non habitaverint ad sex menses, debent proclamationes fieri in novâ & veteri Parochia, & à veteri Parocho adferri testimoniales de non reperto impedimento; semuli studiosi, alique fixum domicilium non ha-

bentes, ex Decreto Archi-Episcopi Colon. Josephi Clementis inserto Agendæ pag. 189. insuper proclamandi sunt in Parochia originis, vel saltem à Parocho loci ferre debent testimonium libertatis statûs, jura copulationis verò solis Parochis loci solvenda sunt. Proclamationes etiam fieri possunt in templis hæreticorum, ut fiunt proclamationes aliorum contractuum, ubi ita habet consuetudo, & absit scandalum, *Less. La Croix hic n. 479.*

7. In bannis dispensare potest Ordinarius, & 4. ejus Vicarius, si adsit justa causa; quales sunt sequentes *1ma.* Probabilis suspicio & timor matrimonii malitiosè, id est, iniquè & contra rationem impediendi, ut si minis, vi, dolo, & calumniis se interponant parentes, qualiter facere præsumuntur, si filia 25to annu excedat, eò quòd tunc censeantur esse in mora, filiam extradendi, aut Noverca velit matrimonium impedire, quia censeatur id facere intuitu retinendæ hæreditatis: bene tamen examinanda sunt contradictionis causa & modus; brevis Regula est: tunc censeatur quis malitiosè impedire, cum impedit, & non habet jus impediendi. Etiam malitiosè impediturus censeatur ille, qui falsum impedimentum objecturus esset. *2da.* Si sponsalia sint legitimè inita, timor que sit rationabilis, ne longiori morâ temerè dissolvantur. Si deflorator virginis velit hanc ducere, & timor sit ne animum mutet. *3tia.* Evitatio infamiæ, quam incurrent v. g. concubinarij pro veris conjugibus habiti, illorûmque proles, si proclamationes matrimonio contrahendo præmitterentur: idem est, si publicè contraxerint cum impedimento occulto.

arta. Confusio, cui exponerentur sponsi, si valde dispares ut senex & juvencula, Nobilis & Plebeja, dives & paupercula proclamarentur; quod etiam tenet de duobus senibus, & Ratio est, quod præcepta Ecclesiæ non obligent cum extraordinariâ difficultate. *5ta.* Eminens conditio contrahentium magnatum, cum facillè sciretur impedimentum, si quod inter tales esset, *6ta.* Si concubinarius in articulo mortis concubinam ducere velit ad legitimandam prolem, vel ut ipse in amore honesto decedat. *7ma.* periculum fornicationis inter sponso, si diutius contractus matrimonialis ob tempus v. g. clausum differendus esset; quia evitatur gravissimum incommodum animæ, imò si quodcunque grave incommodum etiam temporale adsit, potest dispensari. Agenda Colonien pag. 193. & Doctores communiter à quibus additur causa. *8va.* Si in festo tempus sacratum Adventûs vel Quadragesimæ.

4. 8. Episcopus non tenetur dispensare ex quavis causa, sed quando id exigit necessitas ad evitandum grave malum animæ, corporis, famæ, vel fortunarum proximi, si tunc renuat, & major Prælatus adiri non possit, contrahi potest abique denuntiationibus, quia leges humanæ non ligant cum tanto incommodo, Sanchez. *Guill. Laym. c. 4. Reiffenst. t. 3. num. 39. Krimer nu. 619.* idem à potiori tenet, si moræ periculum Episcopum adire non patiat, ut si concubinarius ad legitimandas proles vel pro securitate conscientiæ, cum concubina in articulo mortis copulari velit.

5. 9. Si sponsi spectent ad diversas dioceses, in utràque sunt proclamandi; si alteruter Ordinarius

rius dispenset in proclamationibus, sufficit, ut si-
ne eis possint contrahere in alia Diocesi,
in qua dispensatum non est, quia verum est,
dispensasse Ordinarium, *Barb. Avers. La Croix*
num. 489.

10. Non tantum ipsimet sponsi, si sciant, 6.
se esse in impedimento sive impediante, sive
dirimente, tenentur illud manifestare, sed &
omnes notitiam habentes, si id revelare pos-
sint sine suo gravi, vel innocentis incommo-
do, quod tenet, etiamsi impedimentum foret
occultum, nec possent illud probare, aut scirent
sub secreto naturali, vel jurato, quia tale se-
cretum, & juramentum, utpote contra bonum
commune, & reverentiam Sacramenti, non
obligant, *Gutt. Burgh. cent. 2. cas. 108. Reiffenst.*
num. 49. Si tamen impedimentum sit occul-
tum, & infame, debet primò occultè moneri
impeditus, ut à matrimonio desistat; vel dispen-
sationem petat, ne ejus fama sine causa læda-
tur; aut si ejusmodi monitio credatur non profu-
tura, vel non possit fieri sine periculo inimicitia-
rum, immediatè denuntietur Parocho, & ab hoc,
si opus est, Episcopo, vel ejus Vicario.

11. Si Parocho deferatur impedimentum etiam 7.
solum impediens, velut sponsalia, debet causam
referre ad Ordinarium, quia Parochus nullam
habet jurisdictionem in foro externo, ideò-
que nec examen testium instituere, nec eorum
juramentum recipere potest: hæc enim sunt actus
jurisdictionis externæ. Sufficit verò hîc unus te-
stis fide dignus, et si non juratus, quia agitur de
vitando peccato, & matrimonio nulliter contra-
hendo, vel maxime, si concurrat aliqualis sus-
picio, vel mullitatio in populo de impedimento

inter contracturos; nam si sit rumor vulgi absque incerto authore, communiter nihil subest; si autem sit communis fama solida, constans, & uniformis, de hac informandus est Episcopus; si sit levis, vaga, sibi contraria, nihil probat, DD. cit. *Sperel. decis. 173*. At quid, si impedimentum sit Parocho satis certum, at occultum, an poterit matrimonio assistere, si sponsi publicè petant, sicut potest & debet peccatori occulto publicè petenti dare Eucharistiam? R. Non posse, *Gobat. t. 9. num. 553. Schmalzgr. num. 63*. Ratio est, quia in causa impedimenti Parochus non est iudex, sed Episcopus, ad quem causam referre debet; e contra Parochus est Minister ordinarius Eucharistiæ, & ex matrimonio invalidè contracto sequuntur fornicationes aliæque incommoda, quæ non sequuntur ex indigna susceptione Eucharistiæ, præstabit igitur tunc (si matrimonium sine gravi incommodo differri nequeat, & impedimentum sit dispensabile) disponere sponso, ut contrahant solùm sub conditione impetrandæ dispensationis. Vid. hîc infra num. 13. Si Parochus impedimentum probare non possit, ideòque ab Episcopo jubeatur sponso impedito copulare, non peccat, si id faciat quia tantùm ex justa causa permittit, ut illicitè & invalidè contrahant.

8. 12. Si Parochus impedimentum intelligat in Confessione, debet pœnitentem monere, ut à contractu desistat, attamen sub eâ cautelâ, quam dabo Cas. CXI. num 4. & 19. si sit in mala fide & salutaria consilia sequi renuat, debet ei negare absolutionem si nihilominùs contrahere velit, debet assistere, aliàs frangit sigillum, & confessionem reddit odiosam: Si oblitus est monere

in Confessione, non tenetur exposcere licentiam monendi, saltem si pœnitens ægrè feret & confessio fieret obinde odiosa, V. dicenda *Cas. CXI. q. 5. totâ.*

13. Si impedimentum sit dispensatum pro foro conscientia tantum, & nemo præter sponfos illud denuntiet, potest procedi ad copulationem, quia impedimentum sublatum est, & res nondum egressa est forum internum. Si autem alius impedimentum denuntiet, jam causa est delata ad forum externum, ideòque dispensatio cum clausula: *Pro foro conscientia tantum*, ampliùs locum non habet, *Nav. Vega Schmalzg. n. 66.* Si tamen denuntiator impedimentum deserat secretò, paratus tacere, putat *Avers. q. 7. s. 5.* posse procedi ad copulationem, quia causa necdum videtur deducta ad forum externum.

QUÆR. II. Quid circa benedictionem nuptiarum ?

R. Seqq. 1. Hæc benedictio debet fieri à parochio proprio sponsi vel sponsæ; eam omittere sine causa solùm est veniale, *Sot. Peretz, Pyrrh. t. 21. n. 11.* quia non satis constat de obligatione gravi; imò si unus ex sponfis jam fuerit benedictus, benedictio absque omni culpâ omitti potest, & de jure debet, *c. si vir autem, de secund. nupt.* Dico: *de jure*, nam consuetudo passim permittit benedicere secundas nuptias, si alteruter antea non sit benedictus, *Sanch. l. 7. d. 82. nu. 23.* Optimè faciet, qui se Agendæ vel Rituali suæ Diocesis accommodat.

2, Si in prioribus nuptiis uterque sponsus fuerit benedictus, prohibetur iterata benedictio, *d. c. vir autem*, idque verum est, etiamsi primum matrimonium fuerit invalidum, *Palud. Sylv. Sanch.*

n. 26. quia benedictio non propriè nuptiis, sed personæ impenditur & cohæret: ideoque mulierem, quæ semel benedicta est, secundò benedici vetat Agenda Colon. pag. 194. ubi addit, sponfos non in privatis ædibus, sed publicè in templo solemnè ritu conjungi & benedici debere: & qui in privatis domiciliis conjungi petunt, iis illud gaudium opponendum esse: 1. Cor. 11. num. *Ecclesiam DEI contemnitis?* insimul præcipit, ut nuptiarum celebrationi secundùm receptam Ecclesiæ consuetudinem semper Missæ sacrificium præmittatur, sive primæ illæ sint, sive secundæ.

11. 3. Si duo infideles convertantur, possunt benedici, quia nunquam fuerunt benedicti, si unus ex sponfis sit Catholicus, nuptiæ adhuc benedici possunt in gratiam personæ Catholicæ, quæ illo jure privari non debet. Dices: Hæreticus est excommunicatus, ergo cum eo non licet communicare in sacris ritibus. R. Plerique hæretici in Germania non incurrunt excommunicationem, tum quia plures sunt tantùm hæretici materiales, tum quia plerique non sciunt excommunicationem suæ hæresi annexam esse; & dato, quòd hæreticus contrahens sit excommunicatus, quia tamen in Germania sunt tolerati, cum iisdem, si petant, post Concilium Constantiense in sacris communicare licet; si uterque sponfus sit A Catholicus, potest quidem Parochus Catholicus (in cuius Parochia habitant) eorum matrimonio assistere, ut dicam Casu 110. n. 20. illicitum tamen est illis nuptiis benedicere; nam indigni sunt benedictione Ecclesiasticâ, qui Ecclesiæ ceremonias damnant, *Tann. Gobat.*

QUÆR.

QUÆR. III. Quid circa impedimenta matrimonii impedientia?

R. 1. Ecclesiam habere potestatem instituendi impedimenta matrimonii impedientia, & dirimentia, est de fide contra hæreticos, ex *Trid. sess. 24. Can. 3. & 4.* ubi sic habet: *Si quis dixerit Ecclesiam non potuisse instituere impedimenta matrimonii dirimentia, vel in iis constituendis errasse, anathema sit.* Ratio est clara, quia & personæ fidelium, & ipse contractus utpote spiritualis & Sacramentis est subiectus Ecclesiæ; & quàmvis Magistratus & Principes sæculares possint ex justa causa statuere eiusmodi impedimenta pro infidelibus sibi subditis, *S. Thom. in 4. dist. 39. q. un.* id tamen non possunt pro fidelibus subditis; ratio est, quia matrimonium infidelium est contractus merè civilis, circa quos contractus disponere possunt Principes sæculares; matrimonium verò fidelium est simul Sacramentum, de quo iudicare competit soli Ecclesiæ, adeò, ut nec ipsi Episcopi impedimenta matrimonii inter fideles statuere possint, Papâ sibi hanc potestatem reservante, *Conu. Peretz d. 21. s. 5. n. 7. Pyrrh. 25. 4. tit. 1. à n. 149. Konig. ibid. num. 16.*

2. Impedimenta alia sunt prohibentia, quæ matrimonium reddunt illicitum, alia dirimentia, quæ matrimonium reddunt nullum; primi generis antèhac non pauca fuerunt, sed nunc præter statum disgratiæ, & excommunicationem, solùm sunt quatuor, complexa hoc versu:

Tempus sacratum, vetitum, sponsalia, votum.

Per *Tempus sacratum* intelligitur illud, quod currit à media nocte primæ Dominicæ Adventûs usque ad Epiphaniam inclusivè, & à Die Cinerum usque ad Dom. in Albis inclusivè, quo tempore non ipsum

matrimonium, (nisi consuetudo, vel statum
Diœcesis aliud habeat) sed solæ solemnitates matri-
moniales prohibentur, scilicet benedictio spon-
sorum, deductio solemnis sponsæ ad domum
sponsi, solemne convivium, tripudia, &c. *Sanch.*
Gob. Pign. t. 6. cons. 47. Agenda Colon, pag. 198.
præcipit à nuptiis etiam minùs solemnibus istis tem-
poribus abstinere, nisi fortè urgens causa per supe-
riores probanda, moram non pariat. *Vetum* leu
interdictum est, quo Ecclesia uni vel pluribus pro-
hibet nubere. *Sponsalia* seu promissio matrimoni
alteri validè facta, faciunt matrimonium illicitum
cum quocunque alio, nisi prior consentiat, aut sit
iusta causa solvendi sponsalia, de quâ dixi *Cas. 104.*
9. 3. Denique matrimonium illicitum reddit *Vo-*
rum castitatis, virginitatis, religionis, suscipiendi S.
Ordines, nunquam nubendi, &c.

14. 3. Qui cum voto castitatis absque dispensatione
contrahit matrimonium, non tantùm peccat mor-
taliter contrahendo, sed etiam ex post toties, quoti-
es petit debitum, quia quantum est ex se, debet
servare votum; econtrâ debitum reddere potest &
debet compari, quæ habet jus petendi; posse au-
tem Regulares Mendicantes, & cum iis partici-
pantes dispensare in obligatione non petendi de-
bitum, dixi *Cas. 171. n. 5.*

15. 4. Plures dicunt, eum, qui castitatem, vel S.
Ordines vovit, obligari ante matrimonium consu-
matum intrare religionem, quia sic potest servare
votum sine præjudicio sponsæ; at rectiùs id negant
Dian. Sanch. Schmalz. t. 6. n. 109. Ratio est, quia
talis non vovit religionem, sed solùm S. Ordines v.
castitatem, quam servare non tenetur per medium
tam difficile; sicut debitor ex promissione, præter-
tium gratuita, non tenetur solvere cum damno val-

de inæquali, & vovens eleëmofynam non tenetur
eam solvere cum mutatione suû statûs.

5. Qui vovit religionem, & ex post voti memor
vel immemor matrimonium iniit, tenetur matri- 16.
monium non consummare, & inire religionem,
nisi fortè sponsam antecederet defloraverit; ratio
est, quia adhuc potest exsolvere rem promissam sine
injuria sponsæ: ergo ad hoc tenetur; postquam ta-
men matrimonium contummavit, licitè petit, &
reddit debitum, quia non novit castitatem, sed al-
sumere statum, cui castitas annexa est; soluto tamen
matrimonio tenetur ingredi religionem, quia cessat
impedimentum voti, à quo non erat absolutus, sed
impeditus, *S. Th. Sot. Nav. Sanch. d. 33. n. 16.*

6. Ut vota valeant, & impediunt matrimonium, 17.
debent esse libera ab errore circa substantiam, vel
motivum principale, & probabiliter à metu injusto
saltem gravi, *Rosell. Sanch. Nav. Less. l. 2. de just.*
c. 4. V. Cas. 68. à n. 1.

7. Si conditionatè vovisti castitatem, vel reli-
gionem, & conditio non pendeat à tua voluntate,
sed à Deo, v. g. vovisti castitatem, si mater intrà
annum convalescat, teneris expectare conditio-
nis eventum; si verò conditio sit pœnalis, vel pen-
deat à voluntate tua, v. g. vovisti castitatem, si ad-
huc semel te inebries, si intrà annum fornicatus
fueris, non teneris expectare, multò minùs procu-
rare conditionis eventum, utpotè peccaminosum,
sed potes anno nondum expleto matrimonium
contrahere, si tamen intrà annum te inebries, tene-
ris voto castitatis etiam post contractum matrimo-
nium per omnia, ac si contraxisses post votum casti-
tatis absolutum, quia jam purificata est conditio, &
votum conditionatum transit in absolutum, *Sanch.*
l. 4. mor. c. 22. Vide dicta Cas. 69. à n. 18. item cas.
70. à n. 20. ubi plura dixi de votis conjugum. 8.

8. Qui vovit religionem, si eam bonâ fide ingressus ex justâ causâ exeat è Novitiatu, vel dimittatur, satisfecit suo voto, potestque licitè nubere, quia non censetur vovisse professionem, sed ingressum, Vide *Casum 68. n. 9.*

18. QUÆR. IV. Quid circa impedimenta dirimentia?

R. Seqq. 1. Dirimentia sunt 15. expressa his versibus:

Error, conditio, votum, cognatio, crimen
Cultus disparitas, vis, ordo, ligamen, honestas,
Ætas, affinis, si clandestinus, & impos;
Si mulier sit rapta loco, nec reddita tuto.

2. Horum aliqua industa sunt ex jure naturæ, ut error in persona, impotentia, consanguinitas primi gradûs saltem in linea recta, ligamen seu matrimonium actuale cum aliâ: reliqua sunt de jure Ecclesiæ; omnia hæc dirimunt matrimonium etiam in iis, qui ea invincibiliter ignorant, idque pro omni casu etiam in periculo, vel metu mortis, nisi dispensetur; hinc invalidum est matrimonium cum consanguineâ vel affine, quamvis ignores tibi esse consanguineam vel affinem, aut etiam contrahas ex urgentissima causa, v. g. ad evitandam gravem infamiam, vel in articulo mortis ad legitimandam prolem. Ratio est, quòd ignorantia invincibilis excuset quidem à lege prohibente, ne quis peccet, non tamen à lege irritante; neque enim per hoc, quòd ignorem meam inhabilitatem, fio habilis. Dices: Præcepta Ecclesiæ non obligant cum tanto incommodo, vel saltem cum periculo vitæ. R. Præcepta prohibentia non ita obligant, *transeat*, inhabilitantia, N. Sic enim has leges interpretatur communis Ecclesiæ praxis, ita ut pro omni casu ligent; quis enim dicet, Sacer-

dorem

dotem ex ulla causa nunc validè contrahere Matrimonium?

3. Per consuetudinem induci, & abrogari potest impedimentum dirimens, modò consuetudo sit rationalis & legitimè præscripta, *Suar. Nav. Man. c. 22. n. 8. Sanch. l. 7. d. 4. Sylvius in suppl. q. 50. Peretz. s. 6. n. 5. La Croix n. 517. Schmaltz. n. 372.* Colligitur ex *c. super eo de cognat. spirit.* ubi an personæ aliquæ conjungi valeant, an secus? Jubetur inquiri consuetudo Ecclesiarum; & generalis regula est ex *c. fin. de consuet.* quòd consuetudine novum jus induci, & antiquum abrogari possit, modò sit rationalis, hoc est, non adversetur legi naturali, vel Divinæ, neque plùs noceat, quàm profit communi bono, *Pont. Less. Krimer n. 1257.* & sit legitimè præscripta, ad quod sufficiunt decem anni etiam respectu legis Ecclesiasticæ, nec requiritur scientia, vel consensus legislatoris, nisi legalis, quâ scit consuetudinem rationabilem generaliter à legibus approbari, etsi ignoret hic & nunc agi contra legem, ut dixi *Cas. 5. à n. 14.* Dices: Consuetudo contrahendi matrimonium intrà gradus prohibitos, seu cum impedimento dicitur corruptela, *c. quod super 5. de consang.* ergo est irrationabilis. *ꝛ.* Cit. Canon, intelligitur de consuetudine nondum præscriptâ, vel quæ inducta est non in bonum commune, sed in contemptum legislatoris, *Castropalao, Gonzal. in c. 1. de spons.*

4. Qui cum impedimento dirimente scienter contrahit, peccat mortaliter, quia agit contra grave præceptum Ecclesiæ, & Sacramentum redditur nullum, sicut si infantem baptizaret in vino, aut consecraret in aceto; excipe, nisi contrahat ex injusto metu. Vid. *Cas. 88. n. 30.* In dubio, an existat im-

impedimentum, tenentur Pastor & contrahentes diligenter inquirere; si dubium resolvi non possit, & sit merè negativum, ita ut pro existentia impedimenti non sit ratio gravis momenti, matrimonium licitè contrahi potest, quia libertas est in possessione, nec est prudens timor Sacramentum exponendi nullitati, *Sanct. l. 8. d. 6. n. 18. Rosmer. de aff. hum. p. 227. Krimer n. 2436.*

21. §. Si sit ratio gravis & probabilis pro existentia impedimenti, non autem pro ejus carentia, petenda est dispensatio, v. g. dubitatur, an proavus Titii & proavia Caji fuerint frater & soror, eò quòd sciantur fuisse ex eadem villà, & habuisse idem cognomen; si fuerint frater & soror, Titius & Caja erunt consanguinei in quarto gradu; & si hoc dubium solvi non potest, neque ex memoria, neque ex scientia hominum, neque ex libro Baptismali; petenda erit dispensatio, vel abstinendum à matrimonio, quia magna est præsumptio pro impedimento, nulla autem ratio pro ejus carentia. Idem est, si pro impedimento sit præsumptio, v. g. habuisti copulam cum sorore spontè intrà vas, dubitas, an intrà vas seminaveris, & contraxeris affinitatem, est præsumptio contra te; solet enim plerumque fieri, & ex plerumque contingentibus prudens est præsumptio.

22. 6. Si sit probabilitas juris pro & contra existentiam impedimenti, & impedimentum sit ab Ecclesia dispensabile, licitè contrahitur matrimonium, v. g. probabile est, quòd à baptizante non contrahatur cognatio spiritualis cum matre ex Baptismo necessitatis, vel si à Patrino Physicè non attingatur infans; item probabiliter valet matrimonium, si contrahatur coram Parocho invito, ex metu reverentiali, &c. in his licet contrahere &

consummare matrimonium cum matre talis baptizati, coram Parocho invito, cum metu reverentiali, &c. Idem est de similibus opinionibus (modo non repugnet stilus Curia) *Sanch. l. 8. d. 8. Gob. t. 10. à. n. 732. Burgh. cent. 3. cas. 100. Gormatz. à n. 320. La Croix n. 42.* Ratio est 1. quia certum est, Ecclesiam tunc supplere, & dispensare, si adsit error communis, & consuetudo sic contrahendi, ut dixi *Cas. 99. à n. 5.* Atqui illa adsunt: ergo, 2. Ecclesia in suis tribunalibus sæpè declaravit matrimonia sic contracta esse legitima; quas declarationes de singulis his exemplis affert *Carden. 2. crisi diff. 2. à n. 514. 3. Alex. VII. teste La Croix l. cit.* respondit Missionarios in materia matrimonii posse sequi sententias probabiles Barbaris favorabiles, 4. In *c. laudabili c. fin. de frig. & malef.* statuitur, quòd dubius de potentiâ naturali possit contrahere: ergo à potiori, qui positivè est dubius de impedimento ab Ecclesia dispensabili, Excipe, nisi impedimentum sit in possessione, ut si dubites de morte prioris conjugis; tunc enim adesse deberet certitudo moralis conjugem esse mortuam, ut dicam *C. 109.* Idem est, si impedimentum consanguinitatis, affinitatis, publicæ honestatis aut criminis, &c. certò existat v.g. in Hæretico in partibus A catholicis, & dubium, aut solùm probabile sit, quòd Ecclesia conniveat aut suppleat, tunc enim impedimentum est in possessione, & stylus curia est contrarius, ut dicam hic *n. 29.* ideòque ut tunc liceat contrahere, petenda erit dispensatio.

QUÆR. V. Quid agendum Parocho, vel Confessario, si advertat ante nuptias impedimentum? 236

R. 1. Si Parochus advertat, aut probabiliter judicet, adesse impedimentum dirimens, & matrimonio-

mo-

monium differri non possit sine gravi damno, scandalo, vel infamiâ sponforum, nec tempus permittat petere dispensationem, eò quòd omnia ad nuptias parata sint, potest permittere, ut matrimonium contrahant, quantum possunt sub conditione futuræ dispensationis, de quâ dixi *Cas. præc. n. 14.* Neque enim tunc simulant Sacramenti administrationem, neque mentiuntur, sed seriò faciunt sub conditione, quod non possunt absolute, tenentur tamen à copula abstinere, usque dum impetratâ dispensatione matrimonium revalident, *Dian. Gob. s. 9. n. 550.*

24. 2. Si unus ex sponfis solum novit impedimentum, nec alteri sine infamia manifestari possit, & hic urgeat consummationem matrimonii, prætendendum est privilegium primi bimestris, vel emitendum votum castitatis, usque dum dispensatio ab Ordinario (quem in hoc & simili casu necessitatis dispensare posse docent *Bonac. Peretz, Barbosa. Sanch. l. 2. d. 80. Dian. p. 11. c. 3. n. 30.*) vel Romæ impetrata fuerit.

25. 3. Si uterque contrahens bonâ fide ignoret impedimentum, per se quidem, si sit spes fructus, moneri debent, vel maximè si agatur de matrimonio contrahendo; post matrimonium verò nulliter contractum, si periculum sit, ne etiam post monitionem sponsi perrecturi sint in copulâ, vel timeatur aliud grave malum, teneris tacere, usque dum impetratâ dispensatione matrimonium cures invalidari, quia meliùs est permittere peccatum materiale. quàm dare causam peccati formalis, *c. quia circa de consang.* ubi dicitur: *Disimulare poteris, ut remaneant in copulâ sic contractâ, cum ex separatione videas grave scandalum imminere; si ipse pœnitens interroget, adhuc pote-*

poteris dissimulare, quasi non audiisses, si veritatis cognitio ei esset nocitura, [quia veritas foret gladius, quo se vel alium faucia- ret, *Dicast. Stotz. de pœn. l. 2. num. 131. V. Cas. 111. q. 5.*

4. Quando Confessarius dubitat, an monitio 26. sit pro vel ob futura, si agatur de matrimonio con- trahendo, plerumque consultius est impedimen- tum detegere, & suadere, ut pœnitens dispensa- tionem petat, vel à matrimonio abstineat; si matrimonium sit contractum, inter se conferri debent periculum damni, & spes fructûs, illud- que eligi, quod præponderat. Quid agere de- beat Parochus, si impedimentum ei deferatur ab uno teste, vel de eo sit suspicio, fama, vel illud sciat ex confessione, aut aliud sit dispen- satum pro foro conscientie tantum, dixi supra num. 7. qualiter matrimonium invalidè contra- ctum revalidari, aut dispensatio peti debeat dicam *Cas. CXI. toto.*

QUÆR. VI. An valeant matrimonia hæreti- 27. corum contracta cum impedimento Ecclesiastico in illorum terris non recepto, v. g. cum impedi- mento criminis, publicæ honestatis, consangui- nitatis & affinitatis in tertio & quarto gradu? De matrimoniis non contractis coram Parocho, vel testibus dicam specialiter *Cas. 110.* De matrimo- niis hæreticorum sub conditione, ut ex certis cau- sis liceat repudium, dixi *Casu præced. num. 21.* Qualiter Catholico liceat ducere hæreticam, di- cam *cas. 108. q. 3.*

R. Matrimonia sic contracta non valere asserunt *Less. Bosco, Gob. t. 9. à num. 41. Schmier, p. 3. c. 1. num.*

R. D. Janjen *Theol. Moral. Tom. IV.*

num. 24. Reiffenst. t. 3. num. 142. Krimer n. 1897.
 Rationem dant : 1. Hæretici sunt verè subditi
 Ecclesiæ, ejusque legibus obligantur ; ergo illo-
 rum conjugia contra legem Ecclesiæ irritantem
 sunt nulla, sicut nulla sunt, si ejusmodi conjugia
 ineantur ab orthodoxis. 2. Quamvis apud hæ-
 reticos sit consuetudo sic contrahendi, tamen ut
 illa præscribat contra legem, debet esse rationa-
 bilis, & habere consensum Principis; sed hæc
 consuetudo non est rationalis, cum repugnet
 juri naturali & Divino, utpote inducta non ex fi-
 ne boni communis, sed in contemptum Ecclesiæ,
 neque habet consensum Principis, quia præsumi
 non potest, quòd Pontifex illis tanquam rebelli-
 bus in hoc favere velit. 3. Si consuetudo eximat
 hæreticos à legibus matrimonialibus, ergo etiam
 ab omnibus aliis legibus Ecclesiæ, quibus con-
 stanter contraveniunt, & sic poterunt præscri-
 bere subjectionem, & obedientiam ad Ecclesiam,
 quod nemo admittit. 4. Etiam valebunt matri-
 monia apostatarum monachorum & monialium in
 terris hæreticorum; quod est absurdum. 5. S.
 Congregatio Episcopo Tricariensi S. Sedis ad Bel-
 gas Legato rescripsit inter alia anno 1605. 19.
 Januar. non valere matrimonia absque Catholico
 Pastore & testibus contracta in locis, ubi Triden-
 tinum est promulgatum: ergo à pari nulla erunt
 matrimonia contra alias Ecclesiæ leges irritantes
 inita. 6. Impedimentum v. g. affinitatis in
 hæretico existit, & est incertum, an Ecclesia
 conniveat, ergo est possessio pro impedimento, &
 nullitate matrimonii.

28. Econtra prædicta matrimonia valere tenent
March. Tribun. tom. 3. tr. 1. tit. 6. concl. 4. Bona-
gratiaq. reg. de matr. heret. §. 8. Mais. de matr.
num.

num. 67. *Stalenus p. 1. q. 3. p. 2. c. 4.* faventque teste *Gobat. loc. cit. Tann. Dicast. Laym. & probabilem dicit Wiest. tit. 1. num. 200. Schmalzgr. num. 379.* Ratio est, quia impedimenta matrimonii possunt consuetudine abrogari, modò consuetudo sit præscripta, & rationabilis, & non desit consensus Principis, ut dixi hìc suprà num. 19. atque hæc omnia adsunt; nam 1. Est præscripta, & ultra centum annos continuata. 2. Est rationabilis, quia omninò expediens est pro bono communi, ut lex irritans post contrarium tot annorum usum cesset; ejus enim observatio inveheret multa incommoda, & perturbationes pacis Catholicos inter & heterodoxos; nã oportebit dicere, quòd nati è talibus conjugis sint illegitimi, & tales conjuges conversi possent ab invicem separari, & ad alias nuptias transire, quod est contra sensum, & praxin Ecclesiæ, quæ eorum filios conversos absque dispensatione super natalibus, ad Ordines admittit. Unde 3. adest consensus Ecclesiæ, quæ scit ita contrahi, & tamen teste *Verjus & Gobat. num. 464.* ab anno 1603. vel 1605. non contradicit, & ab Episcopo Castoriensi Vicario per Hollandiam apud *La Croix. n. 768.* super valorem ejusmodi matrimonium interpellata anno 1671. respondit: *Non convenire, ut quæstio illa à S. Officio definiatur, verùm statueret ipse, quid animarum sibi creditarum saluti crederet maxime expedire.*

Hæc sententia non est minùs probabilis, quàm prima, cujus argumenta sat aptè solvuntur, dicendo ad 1. Hæreticos obligari legibus Ecclesiæ, quamdiu usu contrario non sunt abrogatæ. Ad 2. Quamvis hæretici primitùs malâ fide contra legem agendo consuetudinem istam induxerint, ipsa

tamen consuetudo jam inducta conducit ad bonum commune, & pacem publicam, ideoque est rationalis, nec requiritur in operantibus contra legem bona fides, ut dixi *casu 5. num. 14.* Ad 3. N. C. Nam Ecclesia potest consentire, ut hæc vel illa lex à se statuta per contrariam consuetudinem abrogetur, & reverà ita præsumitur consentire in consuetudinem contra leges connubiales ob rationes allatas; econtrà Ecclesia nec vult nec potest consentire, ut hæreticus non maneat subditus Ecclesiæ, seu totaliter ab ejus obedientia absolvatur, quia illa subjectio est ex jure Divino & naturali, & ideo contra illam nulla valet præscriptio, *c. cum non de præscript.* Ad 4. N. seq. Consuetudo locum non habet, ubi deest omnis consensus Superioris, hîc autem deest quòdam matrimonia apostatarum, monialium, vel Sacerdotum, quia Ecclesia contradicit, & semper, quando potest, eos separat à sacrilego connubio, quod non facit cum hæreticis. Ad 5. non satis constat de hac declaratione, & si ea in forma etiam authentica exhibeatur, plus non evincit, quàm quòd decreto Tridentini obligentur etiam hæretici in provinciis in quibus illud est publicatum, non verò probatur, quod per illud consuetudini legitime præscriptæ adempta sit vis derogandi huic aut aliis sanctionibus Canonicis. Ad 6. & id verum esse de matrimonio contrahendo, ita ut sub peccato abstinere ab eo teneatur, non verò de matrimonio jam contracto, ex dictis:

29. Sequitur 1. Non esse licitum sic contrahere, suadere, ut cooperari matrimonio sic contrahendo; quia sententia negans ejusmodi matrimonia valere est probabilis, & magis tuta, & agitur de valore Sacramenti, & stylus Curie Rom. teste

La Croix num. 769. est contrarius & Papa Benedictus XIV. quamvis in suâ Bullâ datâ Romæ 4. Novembr. 1741. (quam verbo tenus referam *Cas. CX. num. 15.*) novissimè declaraverit, valere matrimonia tam A catholicorum inter se, quàm Catholicorum cum A catholicis in Hollandiâ & fœderato Belgio coram ministro aut Magistratu A catholico contracta, ramen expressè addit has clausulas: *Dummodo aliud non obstiterit impedimentum Canonicum. & : non concurrente Canonico impedimento.* & cum exceptio firmet Regulam in casibus non exceptis, per has clausulas magnum pondus accessit sententiæ primæ: nihilominus si matrimonium cum tali impedimento Ecclesiastico jam fuerit contractum ab A catholicis, ex usu Ecclesiæ non separantur etiam postquam ad fidem orthodoxam fuerint conversi, quia manet probabile hujusmodi matrimonia valere, & laudatus Pontifex Benedictus XIV. per præmissas clausulas non videtur voluisse derogare sententiæ secundæ & praxi Ecclesiæ hucusque tolerante Papâ continuatæ; sed solùm in hac sua declaratione de valore matrimonii coram ministro A catholico initi, non voluisse comprehendere matrimonia cum alio impedimento Ecclesiastico v. g. affinitatis &c. contracta; omninò tamen tutius erit, petitâ & obtentâ dispensatione, tale matrimonium coram Parocho Catholico & testibus renovare, ne se exponant periculo fornicationis saltem materialis; quod vel maximè observandum, si conjuges post conversionem habitent in loco, ubi Tridentinum est receptum.

30. Sequitur 2. Proles hæreticorum ex ejusdem ma-
trimonio natas, & conversas etiam apud Catholicos
habendas esse pro legitimis saltem quoad effectus
civiles, v. g. admissionem ad Comitatus, ad Ordines
Equestres, & Religiosos, ad successionem in
jura, & bona paterna, tum quia in dubio standum
est pro legitimitate prolis: tum quia conversi ad
veram fidem non debent esse pejoris conditionis,
quàm non conversi, qui in foro externo per omnia
habentur legitimi, & ita habet praxis Dicasterio-
rum; idem est, si matrimonium hæreticorum ex
causâ adulterii dissolvatur, & aliud vivente priorè
conjugè ineatur, proles ex secundo thoro natæ ha-
bentur legitimæ, *Capus. de matr. c. 2. n. 14. Roland.
Cavallos hic q. 697.* Et in Instrumento Pacis Mona-
steriensis expressis verbis cautum est, ne cui fraudi
sit ac damno una ex tribus Religionibus, Catholica
Lutherana, Calvinistica; sed esset fraudi & damno,
si, qui secundùm unam Religionem legitimi repu-
tantur, ab alia propter illegitimitatem à Comitibus
excluderentur, & ita resolvit Facultas Theo-
logica Colon. & Trevirensis apud

La Croix num. 777.

